Gemeente leudal

Raadsvoorstel
Openbare Raadsvergadering

Datum 3 november 2026 **Agendapunt**

Onderwerp Programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030
Portefeuillehouder(s) mr. S.B.J. Backus

1. Onderwerp

Programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030.

2. Inleiding

Aanleiding
De programmabegroting wordt jaarlijks door het college van burgemeester en wethouders aangeboden richting de gemeenteraad, ter behandeling in de begrotingsvergadering in november. Het college legt de beleidsmatige plannen voor het komende begrotingsjaar ter vaststelling voor aan de gemeenteraad. De gemeenteraad stelt met het vaststellen van de begroting de benodigde middelen ter beschikking.

Beoogd effect
De programmabegroting 2027-2030 heeft de kaderbrief 2027-2030 als leidraad. Daarnaast is dit de eerste begroting onder het coalitieakkoord 'Vasthouden wat werkt en verbeteren waar nodig is'. Het doel is het vaststellen van een sluitende begroting voor 2027 en een toekomstige stabiele meerjarenbegroting voor de gemeente Leudal.

Proces tot nu toe
Het opstellen van de begroting 2027-2030 kent een kortere doorlooptijd door de gemeenteraadsverkiezingen en de overgang naar een nieuwe bestuursperiode. Er is bewust gekozen om in deze begroting de ingezette lijn van de kaderbrief 2027-2030 te volgen, rekening houdend met het nieuwe coalitieakkoord. Dit betekent dat voor 2027 een financiële basis wordt gelegd met weinig beleidsaanpassingen. Hoofdzakelijk de volgende zaken zijn doorgevoerd: autonome ontwikkelingen, technische correcties en reeds genomen besluiten van het college en raad. Alle financiële bijstellingen zijn in detail terug te vinden in de financiële hoofdlijn.

Het vervolg
Het begrotingssaldo voor 2027 is positief, maar vanaf 2028 laat de begroting een structureel tekort zien. Onze financiële situatie is een aanleiding om kritisch te kijken of dingen anders kunnen en moeten. Denk onder andere aan aanpassingen in huidig of nieuw beleid, onze ambities, het niveau van voorzieningen, de investeringen en planning hiervan of onze inkomsten. Het doel is om onze gemeente op lange termijn financieel gezond te houden waarbij er ruimte moet blijven voor weloverwogen en gekaderde investeringen. Hiervoor moeten de ambities en de financiële beschikbare ruimte met elkaar in balans zijn én blijven. Daarvoor zijn gezamenlijke keuzes nodig In de programmabegroting 2027-2030 is ervoor gekozen om een aantal (nog te maken) keuzes niet financieel te verwerken. Gelet op de omvang en samenhang van de uitdagingen vindt het college het van belang om een integrale afweging en keuzes te kunnen maken. Deze mogelijkheid bieden we richting het kadernotaproces 2028-2031 waarbij ingezet wordt om beleidsmatige en financiële onderdelen integraal in beeld te brengen. Dit vormt de basis voor de uitwerking en richting van de begroting 2028-2031.

Gemeente leudal

3. Voorstel aan de Raad

Voorstel aan Raad

1. De programmabegroting 2027 (incl. bijlagen) vaststellen en kennisnemen van de meerjarenraming 2028-2030.
2. De meerjarenplanning van de grondexploitaties vaststellen.
3. De kredieten van het Meerjarig Investering Programma (MIP) 2027-2030 voor de jaarschijf 2027 de bedragen met votering "Ja" met een totaalbedrag van € 10.336.503 te voteren.
4. Een aanvullend voorbereidingskrediet te voteren van € 146.800 voor het verder uitwerken van varianten voor een gemeenschapsaccommodatie in Neeritter.

4. Argumenten

1.1 Het vaststellen van de programmabegroting 2027 is een wettelijke taak
De gemeenteraad heeft bij het vaststellen van de begroting een kaderstellende en wettelijke taak. De raad stelt vast wat de gemeente wil bereiken, wat wij daarvoor gaan doen en hoeveel middelen hiervoor ter beschikking worden gesteld. De raad bepaalt de beleidsmatige kaders en financieel kader waarbinnen het college dit mag uitvoeren. Daarbij is het een wettelijke taak om een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is.

De raad stelt jaarlijks de begroting van het daaropvolgend jaar vast en neemt kennis van de drie opvolgende meerjarenramingen. Vanaf 2028 laat het meerjarenperspectief een negatief begrotingssaldo zien, dat oploopt tot € 4,3 miljoen in 2030. In hoofdstuk 4.4 staan investeringen opgenomen waarover nog bestuurlijke keuzes gemaakt moeten worden dan wel worden gerealiseerd na 2030. Wanneer besloten wordt om deze investeringen uit te voeren heeft dit gevolgen voor het toekomstige begrotingssaldo. Het streven is om het begrotingssaldo voor de komende jaren structureel te verbeteren. De wijze waarop en het tempo waarin dit wordt bereikt, vraagt om nadere bestuurlijke afweging.

1.2. Structureel reëel evenwicht inzichtelijk in de begroting.
De provincie heeft kenbaar gemaakt dat inzicht in het structureel reëel evenwicht een belangrijk aandachtspunt is in haar toezichthoudende rol. Zij geeft een aantal aandachtspunten mee die wij met deze begroting opvolgen. Zo nemen wij het structureel reëel evenwicht mee in de financiële hoofdlijn en in het raadsvoorstel.

2.1. Meerjarenplanning grondexploitaties
In de paragraaf grondbeleid wordt ingegaan op de voortgang van de grondexploitaties (paragraaf 3.7 in de begroting). Enerzijds wordt toegelicht wat de komende jaren gerealiseerd wordt en anderzijds vindt er een bijstelling plaats van de (financiële en niet financiële) planning van de exploitatie. Aan de raad wordt verzocht de impliciet bijgestelde meerjarenplanning vast te stellen.

3.1 Meerjarig investeringplan (MIP)
In hoofdstuk 4.3 is het Meerjarig Investeringsplan (MIP) geactualiseerd voor de jaren 2027-2030. De kredieten voor 2027 met votering "Ja" worden bij de vaststelling van deze begroting door de raad gevoteerd. Het totaal van deze kredieten bedraagt € 10.336.503. Voor de votering van kredieten met votering "Nee" volgt nog een separaat raadsvoorstel.

4.1. Aanvullend voorbereidingskrediet van € 146.800 voor het verder uitwerken van varianten voor een gemeenschapsaccommodatie in Neeritter
In de raadsvergadering van 10 februari 2026 is amendement 2026-04 "Realisatie van een volwaardige gemeenschapsaccommodatie in Neeritter" (gewijzigd) aangenomen. De gemeenteraad heeft hiermee ingestemd met het verder uitwerken van variant 1.3. Daarbij wordt ook onderzocht of de accommodatie met minder vierkante meters kan worden uitgevoerd. Voor deze verdere uitwerking is extra voorbereidingsbudget nodig. Het eerder beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet van € 180.000 is naar verwachting niet voldoende. Van dit krediet is nog € 33.200 beschikbaar. Daarom wordt voorgesteld het voorbereidingskrediet aan te vullen met € 146.800. Daarmee is voor de verdere voorbereiding in totaal € 180.000 beschikbaar. In het meerjarig investeringsprogramma van deze begroting is voorlopig rekening gehouden met een totale investering van € 2,3 miljoen, inclusief de voorbereidingskosten. Dit bedrag is nog geen definitief krediet voor de realisatie van de gemeenschapsaccommodatie. Na de verdere uitwerking

van variant 1.3 wordt een volledige kostenraming aan de gemeenteraad voorgelegd. De gemeenteraad besluit daarna afzonderlijk over de realisatie, het benodigde krediet en de gevolgen voor de begroting. De raad wordt voorgesteld om het bedrag van € 146.800 te voteren ten behoeve van dit voorbereidingskrediet.

5. Risico's

De begroting 2027-2030 is voor de jaren 2028 en verder niet sluitend. Dit leidt tot een gemeentebrede opgave om de begroting vanaf 2028 sluitend te maken. Voor (nieuw/huidig) beleid en investeringen betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden. Dit heeft tot gevolg dat nieuw beleid of nieuwe (raads)initiatieven vanaf nu voorzien moeten worden van een concreet dekkingsvoorstel. Hierbij kan er geen dekking meer gevonden worden uit het begrotingssaldo, aangezien dit saldo negatief is vanaf 2028. Dit dwingt om verdere keuzes te maken.

De overige risico's omtrent de begroting staan in de risicobeheermatrix (hoofdstuk 5.1).

6. Juridische context

De begroting is opgesteld conform de vereisten zoals opgenomen in de artikelen 7 tot en met 23 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Tot slot dient de gemeente de begroting vóór 15 november aan te bieden bij de provincie.

7. Financiële toelichting

Begrotingssaldo
De voorliggende programmabegroting en meerjarenraming geven het volgende beeld:

Begrotingssaldo primaire begroting 2027 - 2030				*(bedrag x 1.000)*
+ is voordeel en - is nadeel	2027	2028	2029	2030
	3.639	-2.048	-3.176	-4.312

Structureel reëel evenwicht
Het structureel reëel evenwicht ziet er als volgt uit:

Structureel reëel evenwicht				
Structureel begrotingssaldo 2027-2030				*(bedrag x 1.000)*
+ is voordeel en - is nadeel	2027	2028	2029	2030
Baten exclusief mutaties reserves	121.152	127.154	118.409	119.347
Lasten exclusief mutaties reserves	-123.343	-133.167	-128.890	-125.002
Geraamde saldo van baten en lasten voor reserves	**-2.191**	**-6.012**	**-10.481**	**-5.655**
Onttrekkingen reserves	7.152	5.197	8.892	2.576
Toevoegingen reserves	-1.321	-1.232	-1.587	-1.234
Geraamd resultaat na reserves (begrotingssaldo)	**3.639**	**-2.048**	**-3.176**	**-4.312**
Incidentele baten (excl. onttrekkingen reserves)	7.026	12.438	2.692	12
Incidentele lasten (excl. toevoegingen reserves)	-9.491	-14.621	-8.615	-23
Incidentele onttrekkingen reserves	4.808	2.527	6.366	0
Incidentele toevoegingen reserves	9	-9	-363	-9
Saldo van incidentele baten en lasten	**2.352**	**335**	**80**	**-20**
Structureel begrotingssaldo	**1.287**	**-2.383**	**-3.256**	**-4.292**

Gemeente leudal

Beide tabellen laten dezelfde lijn zien: positief voor 2027, maar negatief vanaf 2028. Voor 2027 is zowel het totale begrotingssaldo als het structurele begrotingssaldo positief. Het totale begrotingssaldo bevat zowel structurele als incidentele inkomsten en uitgaven. Het structurele begrotingssaldo laat alleen het saldo van de structurele inkomsten en uitgaven zien. Omdat ook dit saldo in 2027 positief is, is de begroting voor 2027 structureel in evenwicht. Vanaf 2028 zijn de structurele inkomsten niet meer voldoende om de structurele uitgaven te dekken. Voor de jaren 2028 tot en met 2030 ligt er daarom een financiële opgave. Deze financiële opgave dwingt tot het maken van verantwoorde keuzes.

8. Communicatie

De begroting wordt na vaststelling gepubliceerd op www.leudalineuros.nl

9. Vervolg

De begroting dient vóór 15 november aangeboden te worden bij de provincie.

10. Bijlagen

Bijlage(n)
1. Begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030

Heythuysen, 6 oktober 2026

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEUDAL,

De gemeentesecretaris, De burgemeester,

mr. drs. J.J.Th.L. Geraedts B.H. Schmalschläger